

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgave

BACH301-OST-2022-VÅR-FLOWassign

Predefinert informasjon

Startdato:	11-05-2022 09:00	Termin:	2022 VÅR
Sluttdato:	25-05-2022 14:15	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgave - Stord		
Flowkode:	203 BACH301 1 OST 2022 VÅR		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Naun:	Emma Frigstad
Kandidatnr.:	716
HVL-id:	589099@hul.no

Informasjon fra deltaker

Antall ord *:	12518
----------------------	-------

Egenerklæring *: Ja

Jeg bekrefter at jeg har Ja registrert oppgavetittelen på norsk og engelsk i StudentWeb og vet at denne vil stå på vitnemålet mitt *:

Jeg godkjenner autalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Ja, Interkulturell kompetanse og interkulturell kommunikasjon og dens bruk i barnehagen

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Ja, Høgskulen på Vestlandet

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Interkulturell kompetanse og interkulturell kommunikasjon og dens bruk i barnehagen

Intercultural competence and intercultural communication and its use in kindergarten

Kandidatnummer: 716 & 730

Barnehagelærerutdanning

BACH301

Veileder: Monica Hauge Skaten

25.05.2022

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Sammendrag

Tittel: Interkulturell kompetanse og interkulturell kommunikasjon og dens bruk i barnehagen

Formålet med denne oppgaven var å undersøke hva norsk faglitteratur sier om interkulturell kompetanse og interkulturell kommunikasjon og dens bruk i barnehagen. Temaene er valgt på bakgrunn av at vi ønsker en bedre forståelse for hvordan vi kommuniserer med mennesker som har ulik kulturell bakgrunn. Med bakgrunn for dette ble følgende problemstilling formulert slik:

“Hva sier norsk faglitteratur om interkulturell kompetanse og interkulturell kommunikasjon og dens bruk i barnehagen?”

For å belyse vår problemstilling har vi gjennomført en litteraturgjennomgang som kvalitativ metode. Ved å bruke litteraturgjennomgang som metode har vi tatt for oss allerede eksisterende forskning på feltet gjennom et litteratursøk og systematisk gått gjennom disse. Videre i oppgaven vil viktige begreper knyttet til vårt tema bli diskutert etter vår forståelse og vi vil her ta for oss begreper som kultur, mangfold og dens tilknytning til interkulturell kompetanse og kommunikasjon. Forskningsresultatene i denne oppgaven viser oss hvordan kultur, mangfold og språk er viktige begreper innenfor interkulturell kompetanse og kommunikasjon.

Abstract

Title: Intercultural competence and intercultural communication and its use in kindergarten

The purpose with this project was to find out what the norwegian literature says about intercultural competence and intercultural communication and its use in kindergarten. The themes are chosen on the basis that we want a better understanding of how we communicate with people who have different cultural backgrounds. Based on this, the following problem was formulated as follows:

“ What does the norwegian litterature say about intercultural competence and intercultural communication and its use in kindergarten?”

To look into this problem we have used a literature review as a qualitative method. By using a literature review as a method we have used already existing research on the theme by doing a literature search and systematically gone through these. Further in the thesis we have discussed our understanding of important concepts such as culture, diversity and its connection to intercultural competence and communication. The research results in this thesis shows us how culture, diversity and language are important concepts within intercultural competence and communication.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
Abstract	3
1.0 Innledning	5
1.1 Presentasjon av tema og begrunnelse for valg av tema	5
1.2 Problemstilling	6
1.3 Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver	6
1.4 Oppgavens oppbygging	7
2.0 Litteraturgjennomgang som kvalitativ metode	8
2.1 Hva er metode?	8
2.2 Kvalitativ metode	8
2.3 Litteraturgjennomgang som metode	9
2.4 Litteratursøk	10
2.5 Metodekritikk	11
3.0 Tidligere forskning på feltet	13
3.2 Interkulturell kompetanse i barnehage	14
3.3 Interkulturell kommunikasjon	15
3.4 Interkulturell kommunikasjon i barnehage	16
3.5 Kultur og mangfold i barnehagen og samfunnet	17
4.0 Resultat	19
4.1 Litteraturgjennomgang	19
5.0 Diskusjon	31
5.1 Kultur og mangfold	31
5.2 Interkulturell kompetanse og kommunikasjon	32
5.3 Pedagogens kompetanse om interkulturell kompetanse og kommunikasjon	34
5.4 Konklusjon	35
6.0 Avslutning	37
7.0 Litteraturliste	38
Vedlegg 1	40

1.0 Innledning

1.1 Presentasjon av tema og begrunnelse for valg av tema

Temaene vi har valgt for vår bacheloroppgave er interkulturell kommunikasjon og interkulturell kompetanse. Vi ønsker å undersøke hvordan interkulturell kommunikasjon og interkulturell kompetanse knyttes inn i barnehagehverdagen. Temaene for oppgaven er valgt på bakgrunn av at vi ønsker en bedre forståelse for hvordan man kommuniserer med mennesker som har ulik kulturell bakgrunn og hvordan vi som fremtidige pedagoger kan arbeide med temaene i barnehagen. Vi ønsker å fordype oss i temaene slik at vi som fremtidige pedagoger kan samhandle og kommunisere på tvers av kulturer på en faglig måte. Et tema som har stor tilknytning til interkulturell kompetanse og kommunikasjon, er kultur og mangfold. Dypedahl og Bøhn (2017) påpeker at dersom man skal få en bedre forståelse av begrepet interkulturell kompetanse vil det være nødvendig å se nærmere på begrepet som omhandler kultur. I følge Gjervan, Andersen og Bleka (2018) har globaliseringsprosessen i Norge ført til at vi er blitt et mer mangfoldig samfunn. Det betyr at det norske samfunnet i større grad vil bestå av mennesker med forskjellig kulturell, språklig og religiøs bakgrunn (Gjervan, Andersen & Bleka, 2018, s, 9). Knyttet til dette tror vi at behovet for mer kunnskap og forståelse om interkulturell kompetanse og kommunikasjon vil trenge i barnehagen.

Vår motivasjon for valg av tema kan knyttes til refleksjoner rundt egen praksis i Zambia. Dette er en stor grunn for valg av tema, hvor vi her får en bedre forståelse over kompetansen vi trenger for å kommunisere med mennesker av ulik kulturell bakgrunn i praksis. Vi har fått oppleve hvor forskjellig mennesker fra forskjellige kulturer kommuniserer. I Norge brukes det i stor grad lavkontekstkommunikasjon, mens i Zambia brukes det i stor grad høykontekstkommunikasjon. Forskjellen på disse er at den førstnevnte handler om direkte kommunikasjon, mens den sistnevnte handler om indirekte kommunikasjon (Bergersen, 2017, s.154). På bakgrunn av dette ønsker vi som fremtidige pedagoger etter denne studien å sitte igjen med en teoretisk forståelse for interkulturell kompetanse og kommunikasjon.

1.2 Problemstilling

I denne bacheloroppgaven vil vi gjennom en litteraturstudie hvor vi har foretatt et litteratursøk fordype oss i temaene interkulturell kommunikasjon og interkulturell kompetanse og dens bruk i barnehagen. Ut i fra dette har vi formulert følgende problemstilling:

“Hva sier norsk faglitteratur om interkulturell kompetanse og interkulturell kommunikasjon og dens bruk i barnehagen?”

Bakgrunnen for dette søket er å undersøke og drøfte hvilken kompetanse en pedagog trenger for å skape en god interkulturell kommunikasjon i barnehagen?

1.3 Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

Ifølge rammeplanen (2017) skal personalet berike barna med interesse og respekt for hverandre og for mennesker som har ulik kulturell, religiøs eller livssynsmessig tilhørighet (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.55). Som barnehagelærere vil det være vår jobb å fremme mangfold og gjensidig respekt for hverandre. Her skal mangfold brukes som ressurs i det pedagogiske arbeidet og være med på å støtte, styrke og følge opp barna ut ifra deres kulturelle og individuelle forutsetninger. Rammeplanen (2017) tilføyer også at det skal legges til rette for kulturmøter, gi rom for kulturskaping og berike barna med glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9). Et annet punkt tatt ut i fra rammeplan (2017) er dette med hvordan personalet skal bidra til at det språklige mangfoldet blir en berikelse for hele barnegruppen, samtidig støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål og aktivt fremme og utvikle barnas språk og kompetanse i norsk (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 24). Det sistnevnte punktet vil være relevant for denne oppgaven hvor vi vil undersøke hvordan kompetanse en pedagog vil trenge for å fremme og utvikle interkulturell kommunikasjon i barnehagen.

1.4 Oppgavens oppbygging

Oppgaven er bygd opp av seks kapitler. I det innledende kapitlet blir det presentert tema med begrunnelse av valg av tema. Vi vil også presentere vår problemstilling i det innledende kapitlet. I neste kapittel vil vi ta for oss den metodiske tilnærmingen til oppgaven, en beskrivelse av hva litteraturgjennomgang er, litteratursøket og metodekritikk. Tredje kapittel består av relevant teori. Påfølgende kapittel vil presentere resultat og en systematisk gjennomgang av bøker og artikler funnet etter litteratursøk. I kapittel fem vil vi diskutere funnene og teori ut ifra våres litteratursøket som vi har gjort for å prøve å besvare vår problemstilling. Avslutningsvis vil kapittel seks inneholde en oppsummering, konklusjon av funnene og eventuelle nye problemstillinger som vi har kommet over gjennom arbeidet med oppgaven.

2.0 Litteraturgjennomgang som kvalitativ metode

I dette kapittelet vil det bli redegjort for hvilken forskningsmetode vi har utført. Vi vil her gjøre rede for hvilken metode vi har valgt å bruke i denne oppgaven, samt hvordan og hvor vi har gjort litteratursøket for å finne frem til relevant forskning. Vi vil også i dette kapittelet ta for oss de metodologiske utfordringene som kan oppstå.

2.1 Hva er metode?

Ifølge Bergsland og Jæger (2015) er metode en fremgangsmåte som skal gi svar på ulike forskningsspørsmål, ved å samle inn, analysere og tolke data som er en sentral del av empirisk forskning (Bergsland & Jæger, 2015, s.66) Rienecker & Jørgensen (2021) forklarer metode som en systematisk fremgangsmåte hvor leseren vil ha mulighet til å følge undersøkelsen og finne ut av samme svar på premissene beskrevet (Rienecker & Jørgensen, 2021, s.187). Slik vi forstår det er metode en fremgangsmåte for å finne frem og samle inn data og empiri som vil belyse og undersøke vår problemstilling på en faglig måte.

2.2 Kvalitativ metode

I hovedsak finnes det to forskjellige type metoder, vi skiller mellom kvantitativ metode og kvalitativ metode. Det skillet som er mest vanlig i de to metodene er hvordan data registreres og analyseres (Bergsland & Jæger, 2015, s 66), det vil si at oppgaven vil endre på ulike vis. Kvantitativ metoder vil gjerne bli presentert gjennom statistikker og diagrammer og resultatene er gjerne målbare. Kvalitativ metode blir gjerne presentert gjennom tekst og kan ikke tallfestes (Bergsland & Jæger, 2015, s.66). Målet for denne oppgaven var å fordype oss i temaene interkulturell kommunikasjon og interkulturell kompetanse og dens bruk i barnehagen. Her ønsket vi å finne ut av hva norsk litteratur sier om disse temaene. Med dette som utgangspunkt valgte vi å bruke en kvalitativ metode for å undersøke vår problemstilling. Videre ser vi på hvordan vi kan gå dypere inn i temaene ved å gjennomføre en litteraturgjennomgang som metode.

2.3 Litteraturgjennomgang som metode

Metoden som er lagt til grunn for denne oppgaven er litteraturgjennomgang.

Litteraturgjennomgang er gjennomgang av litteratur etter en valgt problemstilling og ifølge Persson (2021) er litteraturgjennomgang ment for å vise at du har lest litteraturen og forklare hva du har lest, men også for å kunne komme med et selvstendig bidrag til det som allerede er skrevet om temaet ditt (Persson, 2021, s.13). Ved en litteraturgjennomgang gjennomføres en systematisk gjennomgang av eksisterende forskning innenfor et spesifikt tema eller fagfelt (Persson, 2021, s.13). Det vil si at en går gjennom alt en finner av forskning som allerede er å finne innenfor det temaet en skriver om ved hjelp av søkeord på relevante databaser.

Dalland (2021) kaller det for den litterære bacheloroppgaven og forklarer dette på en ganske lik måte som Persson (2021), men han nevner at i den litterære oppgaven innhenter du data fra eksisterende fagkunnskap, forskning og teori. Det blir også nevnt i boken til Dalland (2021) at ut ifra hva en vil finne ut, vil det påvirkes av hvilke data du ser etter (Dalland, 2021, s, 199).

I denne oppgaven har vi også funnet relevant litteratur ved hjelp av søkeord og database. Søkeordene vi har brukt er innenfor alle felt og vi har her brukt søkeordene “interkulturell kommunikasjon” eller “interkulturell kompetanse” og “barnehage” og her har vi brukt Oria som søkemotor for å finne frem til relevant litteratur. Oria er en søketjeneste eller database hvor vi har innhentet relevant litteratur i det norske fagbiblioteket for vår litteraturgjennomgang. Her legger Persson (2021) til at dersom du spesifiserer og kombinerer søkeord vil du finne frem til relevant litteratur for litteraturgjennomgangen mye lettere for alle typer søkemotorer (Persson, 2021, s.52). Ettersom vi spør i vår problemstilling etter interkulturell kompetanse eller interkulturell kommunikasjon og dens bruk i barnehagen, ble det ganske tydelig hvilke søkeord vi skulle bruke. I søket vårt bruker vi også som Persson (2021) kaller det, boolske operatører som ELLER i linjen og avgrensning med OG i neste linje (Persson, 2021, s.52). Hvor mange og hvilke treff vi får avhenger av søkeordene som brukes. Med et tydelig avgrenset spørsmål som vår problemstilling vil det bli mye lettere å velge søkeord som vil gi presise og relevante treff (Persson, 2021, s.50). Vi har også fått veiledning fra vår veileder for å komme frem til de riktige søkeordene for vår litteraturgjennomgang.

Litteraturgjennomgang handler også om at en skal opparbeide seg nok kunnskap, slik at en kan uttale seg om temaet og ikke bare repetere hva andre forskere har skrevet. En viktig del

av litteraturgjennomgang er at en skal kunne si noe om temaet eller fagfeltet på egenhånd, når en er ferdig (Persson, 2021, s, 14).

I Boken Persson (2021) skriver, nevner han en modell som kalles for 6S- Modellen. Denne modellen går ut på hvordan en skriver en litteraturgjennomgang på en systematisk måte. En starter med å *spørre* seg selv hvilke tema en er interessert i, deretter må en *søke* etter litteratur en finner og som allerede er skrevet. En litteraturgjennomgang består av funn, og det må du selv finne ut av (Persson, 2021, s, 17). Når en har søkt opp litteratur, vil en finne funn en vil ha med seg i oppgaven. Her må en *sortere* funnene sine, for å vite hva en vil ha med og hva en ikke vil ha med. Deretter må en *syntetisere* de funnene en har funnet, og finne ut av likheter og eventuelt forskjeller med sine funn. Det er også en stor sjanse for at det dukker opp hva som ikke er forsket på, og som en selv kan si noe om.

En litteraturgjennomgang er et skriftlig dokument, som har unike måter og bli skrevet på. Det skal være selvstendig skrevet, men også unikt på en måte som gjør det ditt. Når oppgaven er ferdig skrevet, må en *systematisere* oppgaven. Det vil si at en går gjennom oppgaven en siste gang, og ser at alt henger i en rød tråd. Det er også viktig at en ser at alle overnevnte blir gjennomført, slik at det til slutt har en ferdigstilt skriftlig oppgave (Persson, 2021, s, 16). I vårt tilfelle en skriftlig ferdigstilt bacheloroppgave, med et tema om interkulturell kompetanse og kommunikasjon.

2.4 Litteratursøk

Vi vil her gi en forklaring på hvordan vi systematiserte arbeidet vårt med vår litteraturgjennomgang på. Etter vi bestemte oss for tema og problemstilling, startet vi søket etter relevant litteratur for å se hva som var tilgjengelig for vårt tema. Her har vi gjennomført et avansert søk i det norske fagbiblioteket den 17. Januar 2022. Vi har funnet frem til relevant litteratur ved hjelp av søkeord og database. Søkeordene vi har brukt er innenfor alle felt og vi har her brukt søkeordene “interkulturell kommunikasjon” eller “interkulturell kompetanse” og “barnehage” og vi har brukt Oria som søkemotor for på finne frem til relevant litteratur. Vi valgte å se tilbake på alle materialtypene som er skrevet de siste 10 årene og materialtypene som har norsk som skriftspråk. Ved å gjøre dette søket fikk vi et utvalg på 114 treff hvorav 12 av disse ble relevante for denne oppgaven. Vi har gått gjennom alle treffene og delt inn alle treffene i et skjema for å finne ut hva som er relevante for denne oppgaven knyttet til problemstilling og barnehage (se vedlegg for utvelgelse). En måte å sortere litteraturen på er å sortere ut i fra forskjellige type kategorier. Gjennom kategorisering

samler vi alt som hører til en bestemt kategori på ett sted (Persson, 2021, s. 74), slik vi har gjort med treffene vi fikk i søkemotoren Oria. Ut i fra disse 114 treffene var det flere treff som vi så på som urelevante for vår litteraturgjennomgang. Noen av treffene omhandlet skolen og annet, kunne vært relevant dersom vi ikke fokuserte kun på barnehagen. Andre treff satt vi under kategorier som urelevant språk, urelevant annet og urelevant disiplin, men de 12 treffene vi har valgt som relevante kan knyttes til barnehagen. Det finnes også mye interessant i de andre kategoriene som kan brukes til videre forskning, men utvalget av treff som inkluderer skole og annet vil være for stort for denne studien ettersom fokuset vårt ligger på barnehagen.

Senere i oppgaven vil vi presentere litteraturen i resultatkapittel, her vil vi systematisk gå gjennom litteraturen etter årstall. Ifølge Persson (2021) er det å sortere etter utgivelsesår, hvor du starter med den eldste og slutter med den nyeste teksten, en vanlig måte å sortere litteraturen på (Persson, 2021, s.71). Vi vil presentere bøkene i et sammendrag og legge til det vi mener er de viktigste funnene fra hver bok.

2.5 Metodekritikk

Slik Bergsland og Jæger (2015) påpeker det, så er ingen metode feilfri. Det er viktig å være kritisk og reflektere over metode og innsamlingsstrategier (Bergsland & Jæger, 2015, s.80). Det er ofte problemstillingen som styrer valget av metode (Bergsland & Jæger, 2015, s.66), og i vårt tilfelle der vi spør etter norsk litteratur innenfor et felt ble det litteraturgjennomgang som ble mest relevant for oss og hvordan vi ville finne svar på vår problemstilling.

Innenfor kvalitative studier brukes begrepene reliabilitet, validitet og generalisering for evaluering av det metodiske arbeidet. Begrepet reliabilitet knyttes til troverdighet og pålitelighet med tanke på forskning og datamaterialet som er brukt, begrepet validitet handler om hvor godt eller relevant data innsamlet er og begrepet generalisering handler om overførbarhet (Bergsland & Jæger, 2015, s.80). Ettersom vi har gjennom vårt litteratursøk valgt å se tilbake på alle materialtyper utgitt de siste 10 årene, kan vi være kritiske til reliabiliteten i søket ettersom vi ikke har lest litteraturen på forhånd av utvalget av litteratur. Et annet poeng vil være språket. Ettersom vi har valgt å se tilbake på norsk litteratur, vil det finnes mye litteratur utenfor Norge som også vil være relevant, men som vil være for stort for denne undersøkelsen. Med tanke på validiteten i litteratursøket vårt tenker vi på om de treffene vi har valgt å plassere under kategorien vi har valgt å kalle relevant barnehage (se vedlegg) faktisk er relevant for vår problemstilling hvor vi ikke hadde lest litteraturen på

forhånd av søket og ikke visste om det faktisk var relevant for barnehagen. Og generalisering som handler om overførbarhet kan knyttes til om vi har gitt rike beskrivelser av det vi har studert. Litteratursøket vi gjennomførte ga oss mange utfyllende og relevante treff for vårt tema, men vi opplevde utfordringer i forsøket med å tilknytte temaene til barnehage. Vi har funnet litteratur om temaene kultur, mangfold, tverrkulturell og interkulturell kompetanse og kommunikasjon og forsøkt å knytte og undersøke temaenes bruk i barnehage. Men vi vil generelt si at vi har funnet lite litteratur om vårt tema tilknyttet barnehagen, noe som kan medføre utfordringer i våre funn og svar på problemstilling. Som tidligere nevnt finnes det nok mye relevant litteratur utenfor Norge, men noe som ville vært for stort for denne undersøkelsen.

3.0 Tidligere forskning på feltet

Vi vil her presentere tidligere forskning på feltet innenfor tema som vil være med på å belyse oppgavens problemstilling. Teorikapittelet vil ta for seg relevante begreper og forklaringer ved bruk av pensum av tema innenfor problemstilling, som interkulturell kompetanse og interkulturell kommunikasjon og vi vil her forsøke å tilknytte begrepene til barnehagen. I dette kapitlet vil vi også ta for oss begreper som har stor tilknytning til tema, som kultur og mangfold i barnehagen og samfunnet.

3.1 Interkulturell kompetanse

Interkulturell kompetanse ifølge Dypedahl og Bøhn (2017, s.14) handler om hvordan to individer ofte ser ulikt på ting eller hvor forskjellig individene kommuniserer. En annen forklaring på begrepet kommer fra boken til Jansen, Johannessen og Mørreaunet (2020) og her forklares interkulturell kompetanse som kommunikative ferdigheter og det å kunne samhandle hensiktsmessig med mennesker som har en annen kulturell bakgrunn (Jansen, Johannessen & Mørreaunet, 2020, s.51). Men ifølge Dypedahl og Bøhn (2017) blir definisjonen på interkulturell kompetanse videre forklart som evnen til å tenke og kommunisere i møte med mennesker med andre tankesett og/eller kommunikasjonsstiler enn det en selv har. Med forskjellige tankesett snakker Dypedahl og Bøhn (2017, s.14) om verdensbilder, trosoppfatninger, persepsjoner, verdier og normer som påvirker både holdninger til verden rundt oss og hvordan vi kommuniserer. Når det gjelder andre kommunikasjonsstiler vil det si grunnleggende måter å kommunisere med andre mennesker på. Her vil noen for eksempel kommunisere på en mer direkte måte, mens andre mer indirekte. Eller noen vil kanskje være mer formelle i tonen, mens andre mer uformelle (Dypedahl & Bøhn, 2017, s.14). Kommunikasjonsstilene og tankesettene våre vil normalt være påvirket av vår gruppetilhørighet og kulturbakgrunn (Dypedahl & Bøhn, 2017, s.16).

Med interkulturell kompetanse vil vi kunne identifisere disse tankesettene og kommunikasjonsstilene og etter dette være i bedre stand til å finne en bedre måte å samhandle på. Dersom vi ikke har den interkulturelle kompetansen kan det fort føre til misforståelser (Dypedahl & Bøhn, 2017, s.15). Dahl (2017) sier at interkulturell kompetanse handler om evnen til å kommunisere hensiktsmessig og passende i en gitt situasjon overfor mennesker som har andre forutsetninger. Her kreves passende atferd, adekvat kunnskap og

moralske holdninger. Dahl (2017) påpeker også at nøkkelen til god kommunikasjon for begge parter er tillit. Gjennom tillit vil kunne gi noe av oss selv samtidig som vi åpner opp for for at den andre parten gir sin tillit til oss. (Dahl, 2017, s.294).

3.2 Interkulturell kompetanse i barnehage

Innenfor mangfoldsbegrepet kan vi knytte inn begrepene om flerkultur og interkulturell kompetanse. Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver påpeker hvordan barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.9). Som tidligere nevnt er det norske samfunnet blitt et mer mangfoldig samfunn som følge av globaliseringsprosesser. Den norske befolkningen består derfor av mennesker med forskjellig språklig, kulturell og religiøs bakgrunn (Gjervan, Andersen & Bleka, 2018, s.9). Dette sier oss at det mangfoldet av kulturer vi har ikke vil forsvinne, men bli større. Av den grunn vil det være viktig for ansatte i barnehagen å ha kunnskap om hvordan håndtere annerledeshet og ulikheter, hvor ansatte i barnehagen skal sørge for en positiv utvikling, læring, mestring og glede av barns like og ulike språklige, kulturelle og religiøse uttrykk (Gjervan, Andersen & Bleka, 2018, s.10). I følge Gjervan, Andersen og Bleka (2018) finnes det ikke ett svar på hva som er relevant flerkulturell kompetanse, men for å nevne noen kan flerkulturell kompetanse innebære at man har kunnskaper og ferdigheter om flerkulturelle perspektiver, flerspråklighet, tospråklig utvikling og læring, barns identitetsdanning i en flerkulturell virkelighet og inkludering (Gjervan, Andersen & Bleka, 2018, s.78).

Bergersen (2017) skriver at det vil være nødvendig med en teoretisk avklaring på hva en legger i flerkulturelle perspektiver og barnehagelærerens kompetanse i møte med kulturelt mangfold (Bergersen, 2017, s.30). Bergersen (2017) presiserer også at interkulturell eller tverrkulturell kompetanse handler om å ha tre kompetanser som knyttes til danning og utvidelse av egen forståelsehorisont. De tre kompetansene er å ha tverrkulturell bevissthet, flerkulturell forståelse og tverrkulturell kommunikasjon (Bergersen, 2017, s.31). I følge Bergersen (2017) kan også tverrkulturell kompetanse knyttes til rammeplanen der kritisk refleksjon, danning og flerkulturell kompetanse beskrives som grunnleggende for å bli en god barnehagelærer i norske barnehager (Bergersen, 2017, s.31). Hvordan barnehagelærere kan være gode kulturelle brobyggere er et hovedtema i boken til Bergersen (2017) og det å ha nok tverrkulturell kunnskap om hvordan lek og læring gjennom kulturuttrykk burde tilrettelegges,

er viktig innenfor kulturelt mangfold i barnehagen og samfunnet (Bergersen, 2017, s.179). Et godt eksempel på leker som kan være med på å fremme kulturelt mangfold, er sang, dans, fortellinger eller teater hvor en knytter inn forskjellige kulturer. Som Bergersen (2017) skriver vil fokus på kulturuttrykk og skapende aktiviteter være med på å bygge bro for barna (Bergersen, 2017, s, 179).

3.3 Interkulturell kommunikasjon

Ifølge Dahl (2017) er interkulturell kommunikasjon når mennesker som har ulik kulturell bakgrunn kommuniserer med hverandre og der menneskene er villig til å lære og forstå andre (Dahl, 2017, s, 77). Interkulturell kommunikasjon er en måte og beskrive, når personer med ulik kulturell bakgrunn kommuniserer (Bergersen, 2017, s 165). Kommunikasjon kan bidra til mange misforståelser når språket er en utfordring, men det kan også bidra til et større felleskap når en forstår eller lærer og forstå. Kultur er en måte å grunnlegge relasjoner mellom mennesker (Kasin & Bergflødt, 2020, s, 176). Det vil si at det et enkelt individ har av grunnleggende holdninger og verdier, vil ligge til grunn for nye relasjoner med andre mennesker. Måten vi kommuniserer på, sosiale ferdigheter eller for eksempel bakgrunnen vi har. Når en legger vekt på kommunikasjonen mellom mennesker, vil en forstå muligheten for at kultur kan være med på å skape noe nytt (Kasin & Bergflødt, 2020, s, 176). Da vil åpenhet være en stor faktor for at det vil være aktuelt fra begge sin side å skape noe nytt sammen. Det kan for eksempel være vennskap, kompetanse eller at en bare er nysgjerrig på ulike kulturer og hvordan ulike mennesker fungerer.

Hvem vi er som mennesker og hvordan vi velger å møte andre, vil ha stor innvirkning på hvordan kommunikasjonen påvirkes (Bergersen, 2017, s. 179). Det kan både være positivt og negativ, noe som kommer an på mennesket og kommunikasjonensstilen. Det vil si at møter med ulike kulturelle uttrykk, kan gå flere veier når det er snakk om ulike mennesker og situasjoner (Bergersen, 2017, s, 179). Alle mennesker er forskjellige, derfor vil ingen måte og kommunisere på være lik. Dahl (2017) skriver at kommunikasjon er å bygge bro, og ved det legger han til at en bro forbinder to ulike bredder. Med det mener Dahl (2017) at en skaper felleskap ved hjelp av mange ulike hjelpemidler, som for eksempel mobiltelefon, medier eller direkte til ansiktet (Dahl, 2017, s, 80). Kommunikasjon er krevende og en må skaffe seg forståelse og kunnskap, spesielt når det kommer til ulike kulturer og kommunikasjon mellom

hverandre. Som Dahl (2017) skriver er det motsatte av å bygge bro, å bygge murer. Noe som tilsier at en bygger mur for kommunikasjonen slik at den ikke vil bli noe av (Dahl, 2017, s, 80). Det er viktig å tenke åpenhet og god dialog i møte med mennesker, for å skape felleskap og ikke stenge mennesker ute. Vi blir alle oppdratt forskjellig, og vi vil derfor ha ulike verdier og holdninger knyttet til kommunikasjon noe som er viktig når en vil utvikle nye broer å bygge.

3.4 Interkulturell kommunikasjon i barnehage

Interkulturell kommunikasjon i barnehagen avhenger i stor grad av hvordan personalet legger frem mangfold, kultur, holdninger og verdier personalet selv sitter med (Bergersen, 2017, s, 179). For å skape god kommunikasjon og dialog, er det viktig at en er bevisste over egen førforståelse (Bergersen, 2017, s, 179), dette gjelder også i stor grad barnehagen. Det er fordi det er vår kunnskap personalet har individuelt i barnehagen som blir overført videre til barna. Vår kommunikasjonskompetanse vil variere i et personal i barnehagen, fordi vi er alle forskjellige og vi har ulik kompetanse og måter å lære bort på. Så lenge en er villig til å ha åpen dialog og skape ny kunnskap og innsikt i andres kulturforståelse (Bergersen, 2017, s, 180). Dialog er et viktig steg når det kommer til å skape gode relasjoner og skape ny innsikt og økt forståelse (Bergersen, 2017, s, 190). Det er forstått som at når en kommuniserer med andre mennesker, vil en automatisk fornye sin innsikt og forståelse i hvordan andre har sitt tankemønster. I barnehagen er kommunikasjon også store deler av hverdagen, så det vil bety at det er store muligheter for lærdom og ny innsikt i dialog med barn og voksne i barnehagen. Når barn kommuniserer og lærer av hverandre, vil de skape en egen barnekultur i barnefellesskapet i barnehagen, og det vil være med på å gi trygge rammer. Det vil være med på å skape trygghet, forståelse og tilhørighet for barn i barnehagen (Jæger & Torgersen, 2021, s, 74). Barna i barnehagen er med på å forme barnekulturen i barnehagen, men det er også personalet sine holdninger og verdier til flerkulturelle barn som er med på å påvirke (Jæger & Torgersen, 2021, s, 76). Barnekulturen vil være preget av personalets kompetanse knyttet til ulike kulturer i barnehagen, og personalet sin tilstedeværelse og forståelse i leken slik at den blir støttet (Jæger & Torgersen). Dette vil også bidra til at barna føler seg inkludert i den gruppen de tilhører i barnehagen. Det er ekstremt viktig med et personal som genuint bryr seg og som er der for alle barna som er i barnehagen mange timer om dagen. Vi er deres rollemodeller og skal støtte de i veien til å bli den beste utgaven av seg selv.

3.5 Kultur og mangfold i barnehagen og samfunnet

I følge Dahl (2013) er interkulturell kommunikasjon noe som foregår mellom mennesker som har ulik kulturell bakgrunn (Dahl, 2013, s, 77). Et annet begrep som henger tett sammen med interkulturell kommunikasjon, er tverrkulturell kommunikasjon. Disse begrepene glir ofte inn i hverandre og med tverrkulturell kommunikasjon mener Dahl (2013) at det foregår på tvers av ulike kulturer (Dahl, 2013, s, 78).

Begrepene interkulturell kommunikasjon og kompetanse har sterk tilknytning til kulturbegrepet. Interkulturell kommunikasjon og kompetanse handler kort sagt om møter mellom mennesker av ulik kulturell bakgrunn og hvor forskjellig individerer kommuniserer (Dypedahl & Bøhn, 2017, s.14). Som tidligere nevnt påpeker Dypedahl og Bøhn (2017) at dersom man skal få en bedre forståelse av begrepet interkulturell kompetanse vil det være nødvendig å se nærmere på begrepet som omhandler kultur. Dypedahl og Bøhn (2017) skriver om definisjonen på kulturbegrepet sett fra den kjente antropologen Edward Tylors (1871) at kultur handler om viten, trosoppfatninger, kunst, moral, jus, skikker og andre ferdigheter og vaner et menneske har tilegnet seg som et medlem av et samfunn (Dypedahl & Bøhn, 2017, s.53). Hentet fra boken til Kasin og Bergflødt (2020) finner vi en annen definisjon på begrepet kultur som kommer fra antropologen Thomas Hylland Eriksen hvor kultur er “det som gjør kommunikasjon mulig” (Eriksen, 2001, s.60) (Kasin & Bergflødt, 2020, s.175). Disse to definisjonene på kulturbegrepet skilles fra at den først nevnte definisjonen legger større vekt på tradisjon, mens den sistnevnte definisjonen legger større vekt på nåtiden hvor verden blir mindre og kulturer blir mer omfattende. Men dersom vi legger kommunikasjon til grunn, vil vi finne gode grunner til at kultur ikke bare handler om historiske røtter og felles historier (Kasin & Bergflødt, 2020, s.175). En annen definisjon på kulturbegrepet kan hentes fra Bergersen (2017) hvor kultur her forklares som de verdier, normer og førforståelser som deles. Det legges til at kultur er en sekkebetegnelse for hvordan mennesker tolker, forstår og organiserer verden rundt seg og kan defineres som et sett med verdenssyn, verdier, idealer, normer og uttrykk som skapes, deles og vedlikeholdes av mennesker i et samfunn (Bergersen, 2017, s.15).

Kultur er et viktig element for vår identitet, som for eksempel det å være norsk dreier seg om å høre til et konkret kulturelt fellesskap med andre mennesker (Kasin & Bergflødt, 2020, s.174). Som barnehagelærer vil det være viktig å bidra til å fremme og støtte barns identitetsutvikling. Etersom samfunnet er blitt mer kulturelt sammensatt, vil det kanskje

være en utfordring på å finne løsninger på hvordan forskjeller kan eksistere sammen i et fellesskap (Kasin & Bergflødt, 2020, s.185). Som barnehagelærer kan det tenkes at vi burde lage rom for mangfold og bidra i prosessen med å finne løsninger på hvordan eksistere sammen som et fellesskap. Samfunnet er blitt mer mangfoldig som følge av globaliseringsprosesser (Gjervan, Andersen & Bleka, 2018, s. 9), videre vil det være ideelt for personalet i barnehagen med en form for mangfoldskompetanse. Ifølge boken til Jansen, Johannessen og Mørreaunet (2020) handler mangfoldskompetanse om hvordan en kan håndtere kulturforskjeller på produktive og inkluderende måter (Jansen, Johannessen & Mørreaunet, 2020, s.36). Bergersen (2017) legger til at dersom personalet skal lykkes som kulturelle brobyggere og i arbeid med mangfold kreves bevisstgjøring av personalets verdier, normer og førforståelse gjennom dialog (Bergersen, 2017, s. 31).

4.0 Resultat

I dette kapittelet vil vi presentere de bøkene og artiklene som vi etter litteratursøket har kategorisert under relevant barnehage (Se vedlegg). Her vil vi systematisk gå gjennom bøkene og artiklene etter årstall. Som tidligere nevnt er det å sortere ut fra utgivelsesår ifølge Persson (2021), hvor du starter med den eldste og slutter med den nyeste teksten, en vanlig måte å sortere litteraturen på (Persson, 2021, s. 71). Vi vil presentere disse i et kort sammendrag og deretter funn fra hver bok.

4.1 Litteraturgjennomgang

Lek og samspill i et mangfoldsperspektiv (2015) av Sonja Kibsgaard og Marit Kanstad (red.)

I boken “Lek og samspill i et mangfoldsperspektiv” av Kibsgaard og Kanstad (2015) blir det presentert blant annet hvilken kompetanse som er viktig i arbeidet med flerkulturelle barnegrupper. I boken er det også et fokus på hvordan personalet bidrar til inkludering for de barna som behøver ekstra støtte og hjelp. Dette gir et lite innblikk i at å jobbe i barnehage ikke bare er for å passe på barn, men også være der for å støtte og hjelpe alle barn på sin unike måte, for at de skal ha en best mulig start på livet. Det er gjennom leken barna lærer noe om seg selv og andre, som det står i boka til Kibsgaard og Kanstad (2015, s. 12).

Boken tar også for seg andrespråklæring og viktigheten av å arbeide med språkopplæring, og hvordan personalet legger til rette for at det blir et godt arbeid innad i personalgruppen. Andrespråklighet, lek og inkludering er de punktene boken bygger på (Kibsgaard & Kanstad, 2015, s. 11). Det vil si at denne boken er godt egnet for de som inkluderer til lek med alle barn, uansett språk. Mangfoldskompetanse er viktig for en pedagog å ha i barnehagen og det er også veldig viktig å vite hvordan en kan arbeide godt og utvikle det med og for barn. Hvordan en kan inkludere alle, og hvordan alle kan føle seg inkludert kan være ulikt fra barn til barn (Kibsgaard & Kanstad, 2015, s. 15) og derfor er det godt å kunne jobbe sammen som personalgruppe med god støtte. Det er ekstremt viktig med et personal som er imøtekommende mot barn som skal lære nytt språk, og som har den kompetansen som behøves. Ikke alle kan ta på seg det ansvaret, fordi det vil kreve ulik kompetanse til ulike

barn. Denne boken er viktig for barnehagelærerutdanningen, der fokuset er mangfold og hvordan arbeide godt og riktig med mangfold i barnehagen.

Funn: Personalet sin kompetanse i flerkulturelle barnegrupper er avgjørende. Hvilke holdninger og verdier et personell har erfaringer fra, vil være avgjørende for hvilke kompetanse og kunnskap personalet vil overføre til barna. Dette gjelder i stor grad om personalet er inkluderende til alle og i hvilke grad en ønsker å lære og forstå andre kulturer. Boken tar også for seg andrespråklæring og hvordan personalet arbeider med dette for å etablere mer kunnskap og bedre forståelse. Det er viktig at en bruker hver enkelt sin kompetanse og nysgjerrighet i en personalgruppe, slik at alle utvider kunnskap og forståelse og kan lære dette bort på en faglig og pedagogisk måte til barn. Hvor alle, både voksne og barn kan føle seg inkluderte og anerkjent for hvem de er.

Barnekultur (2016) av Henriette Jæger og Jan Ketil Torgersen (red.)

I boken Barnekultur (2016) av Henriette Jæger og Jan Ketil Torgersen (red.) får vi et innblikk i temaer som barne kulturbegrepet, tradisjonskultur, bevegelseslek, tekstskaping, flerkulturelle barnehager, samisk barnekultur, musikk i barnehagen, litteratur i barnehagen, tegne kultur og kunstmøter.

Ifølge Jæger og Torgersen (2016, s.12) er barnehagen den viktigste barndoms arenaen ved siden av hjemmet og barnehagen er med på å forme hverdagen til de fleste barn. På bakgrunn av dette undersøker boken hvordan barnekultur kommer til uttrykk i barnehagen. I boken blir det forsøkt å identifisere, undersøke, skildre og drøfte barnekulturen slik vi ser den i barnehagen. Viktigheten med å anerkjenne at ethvert barn/menneske er subjekt i sitt eget liv kommer også frem i boken. Vi har egne oppfatninger om og erfaringer av hva som gir mening, som i barnehagesammenheng kommer til uttrykk gjennom barns medvirkning og deres rett til medbestemmelse og deres rett til å delta i og skape sin egen kultur. Barnekultur ses i sammenheng med barns oppvekstvilkår, bakgrunn og utvikling og den henger tett sammen med danning (Jæger & Torgersen, 2016, s.16). Begrepet barnekultur kan ifølge Jæger og Torgersen (2016) forklares med en tredeling av begrepet. Første forklaring er at barnekultur er kultur for barn, andre forklaring er at barnekultur er kultur med barn og tredje forklaring av begrepet er kultur av barn (Jæger & Torgersen, 2016, s.13). Kultur for barn handler om voksnes kulturprodukter for barn, her tenkes det på litteratur, teater, musikk og

andre kulturprodukter med barn som målgruppe (Jæger & Torgersen, 2016, s.13). Kultur med barn kan ses på som aktiviteter innenfor de nevnte kulturproduktene, hvor barna er medvirkere sammen med voksne (Jæger & Torgersen, 2016, s.15) Siste forklaring av begrepet, kultur for barn, forstås som noe som skapes mellom barn og der voksne ikke er innblandet (Jæger & Torgersen, 2016, s.14).

Boken tar også opp hvordan flerspråklige barn får mulighet for å være en del av fellesskapet i barnehagen og hvordan flerspråklige barn kan være med å medvirke til å skape barnekultur. Kapittelforfatter Sonja Kibsgaard (2016, s.76) legger til at hjemmekultur, morsmål og medier kan ses på som påvirkningsfaktorer og sett i sammenheng med pedagogiske lederes syn på sin egen rolle som påvirkere og tilretteleggere for barnekulturen i barnehagen.

Funn: I denne boken får vi et innblikk i temaer som kan være interessante i tilknytning til vår problemstilling. Tema som omhandler flerkulturelle barnehager er kanskje det temaet som har størst tilknytning til problemstilling. Boken gir eksempler på hvor viktig det er for barn å få bekreftelse på tilhørighet og trygghet i barnehagen, men boken har lite som direkte knyttes til vår problemstilling.

Global forståelse: barnehagelæreren som kulturell brobygger (2017) av Ane Bergersen

Boken "Global forståelse" av Bergersen (2017) handler om hvorfor en ser på verden på ulike måter og hva som ligger til grunn for at det er så mange måter og se verden på. Det handler om bevisstheten om egen kulturell bakgrunn og væremåte i møte med andre (Bergersen, 2017, s.161). Boken tar for seg at for å kunne se mangfold som ressurs, må en være trygg i seg selv og ville se alle ulikheter som finnes i verden. Vi er alle mennesker og vi har alle ulike måter og oppfatte ting på, men vi er også ganske like når vi først tør å åpne oss opp og snakke med nye mennesker med ulike kulturelle bakgrunner. Det blir også skrevet en del om hva tverrkulturell kompetanse er og hva det handler om. Tverrkulturell kompetanse handler om at en forstår ulikhetene vi mennesker har, og at enhvers verdensbilde og kommunikasjonsform er forskjellige (Bergersen, 2017, s, 30).

Ved å møte andre mennesker vil en automatisk utvide sin forståelse av verden, og dette er viktig læring hvis en vil arbeide med ulike kulturer og mangfold i barnehagen. Erfaring er en viktig del å ha med seg i møte med kulturell brobygging (Bergersen, 2017, s, 31), og det vil

en få masse av om en er villig til å lære og være åpen. En kan lære bort sin kultur, mens en får innblikk og lærer av andres. Dette kalles brobygging og en vil utvikle global forståelse etter erfaring en tar med seg og utvikler videre.

Funn: I denne boken finner vi mye interessant knyttet til vår problemstilling. Boken tar for seg temaer som mangfold, interkulturell kompetanse og kommunikasjon og bevisstheten om egen kulturelle bakgrunn væremåten i møte med andre. I boken får vi en forståelse for begrepene med tilknytning til barnehagen.

Kompetanseløft for åpne barnehager (KOMÅP): sluttrapport (2018) av Hugrun Osk Gudjónsdóttir (1985-) (forfatter), Øystein Lund Johannessen (1954-) (forfatter)

I rapporten “Kompetanseløft for åpne barnehager (KOMÅP)” skrevet av Hugrun Osk Gudjónsdóttir og Øystein Lund Johannessen får vi et innblikk i hvordan KOMÅP-prosjektet ble gjennomført. Det var Senter for Interkulturell Kommunikasjon (SIK) som fikk i oppgave av kunnskapsdepartementet å gjennomføre et kompetanseløft for åpne barnehager med navnet KOMÅP. Prosjektet sin oppgave var implementering av ny rammeplan, med hovedfokus på noen faglige temaer som veiledning og støtte til foreldre, språklig og kulturelt mangfold, arbeid med de yngste barna og barnehagen som pedagogisk virksomhet (Gudjónsdóttir & Johannessen, 2018, s.2). KOMÅP- prosjektet er et prosjekt for åpne barnehager, åpne barnehager skiller fra vanlige ordinære barnehager ved at barna ikke tildeles plass, men barn og foreldre har tilbudet med å møte opp noen timer pr uke (Gudjónsdóttir & Johannessen, 2018, s.7). Det overordna målet for KOMÅP- prosjektet var å gi deltakere i åpen barnehage et kompetansehevingsopplegg som ville prege arbeidsplassen og kollegafellesskapet på en positiv måte og gi deltakere mulighet til å styrke sitt faglige nettverk med pedagoger i andre barnehager og med barnehagefaglige miljøene (Gudjónsdóttir & Johannessen, 2018, s.16). I rapporten får vi også et innblikk i hva som har foregått i de fire samlingene gjennom KOMÅP- prosjektet. Første samling hadde fokuset rettet mot åpen barnehage som pedagogisk virksomhet, implementering av rammeplan og de yngste barna. Andre fagsamling hadde fokus på temaene kommunikasjon, samarbeid og veiledning i den åpne barnehagen. Tredje fagsamling hadde fokus på språklig og kulturelt mangfold, mens fjerde og siste fagsamling hadde fokus på å gjennomgå den nye rammeplanen, dele erfaringer

om det pågående arbeidet og kompetanseutvikling som en profesjonell organisasjon (Gudjónsdóttir & Johannessen, 2018, s.20).

Funn: I rapporten finner vi noen punkter som omhandler problemstillingens tema. Andre fagsamling kan knyttes til problemstilling med tanke på temaene kommunikasjon og samarbeid og i tredje fagsamling med fokus på språklig og kulturelt mangfold. Samlingen hadde også fokus på morsmål og flerspråklighet i den åpne barnehagen.

Veier til språk: i barnehagen (2018) av Sonja Kibsgaard (red.)

Veier til språk skrevet av Kibsgaard (2018) handler om et språkmiljø der barn lærer og de har personer rundt seg som tolker, forstår og er bevisste over læringsprosessen. Personene som samhandler med barn i en språklæringsprosess er også pliktig til å forstå sin egen rolle. Boka har mange ulike måter å legge frem språklæring på og den tilsier at det er mange ulike måter og lære det bort. En viktig del av boken er andrespråk, og hvordan barnet er knyttet til det i barnehagen (Kibsgaard, 2018, 14). I boken er det alt fra utfordringer en møter på, til mulighet for læring barn og personal opplever i barnehagen. Samtidig tar boken for seg verbalspråk, kroppsspråk, sang, musikk, bevegelse og bruk av litteratur som en kan bruke i forskjellige lærings situasjoner i barnehagen (Kibsgaard, 2018, s, 78).

Boken tar også for seg hvor viktig det er med barn som er flerspråklige i barnehagen, og hvordan de kan gi kunnskap videre til andre barn, med for eksempel bruk av dialog mellom hverandre. Kibsgaard skriver om hvordan en kan legge til rette for god språkstimulering for tospråklige barn, og hva som er viktig å huske på når en har et barn i barnehagen som er tospråklig (Kibsgaard, 2018, s, 40).

Ettersom interkulturell kompetanse er et begrep som ikke er så kjent i barnehagesammenheng i Norge tar rapporten *Developing Intercultural Competence Through Education* utarbeide for Council of Europe (2014) for seg begrepet. Rapporten beskriver interkulturell kompetanse som en utvidet kommunikativ og sosial kompetanse, interkulturell bevissthet og sensitivitet og samt en forståelse av seg selv og egen posisjon i samfunnet (Kibsgaard, 2018, s, 193).

Funn: Boken Kibsgaard (2018) har skrevet er en veldig relevant bok for vår problemstilling. Boken tar for seg hvordan en kan legge til rette for språklæring i barnehagen, og da vil også

kultur og mangfold bli presentert i de gitte læringssituasjonene. Tospråklige barn i barnehagen er med på å gi kultur og mangfold rom i barnehagehverdagen. Boken tar også for seg viktigheten av hvordan personalet tolker, forstår og er bevisste i sin rolle som lærende voksne. Det er hvordan vi som pedagoger legger frem kunnskapen vi sitter med eller lærer underveis som er avgjørende for hva barna sitter igjen med. Er vi ikke inkluderende og snakker ned om kultur og mangfold, vil også barna ta med seg de verdiene og holdningene videre. Det er ekstremt viktig med et personal som er inkluderende og som vil lære og forstå om ulikheter.

**Den åpne barnehagen: et mangfoldig møtested (2020) av Kirsten E. Jansen (1946-)
(redaktør/forfatter av forord/forfatter), Øystein Lund Johannessen (1954-)
(redaktør/forfatter av forord/forfatter), Sissel Mørreaunet (1955-) (redaktør/forfatter
av forord/forfatter)**

Den åpne barnehagen skrevet av Jansen, Johannessen og Mørreaunet (2020) er en bok som omhandler virksomheten av en åpen barnehage. Åpen barnehage er et pedagogisk tilbud til barn i barnehagealder, men åpen barnehage skiller fra andre barnehager ved at barna ikke tildeles fast plass. Barna kan sammen med foreldre eller andre voksne møte og delta i et pedagogisk tilbud. (Jansen, Johannessen & Mørreaunet, 2020, s.12). Boken legger vekt på hvordan den åpne barnehagen kan være en nettverksbygger mellom foreldre med ulik kulturell bakgrunn og etnisitet og hvordan håndtere kulturforskjeller på produktive og inkluderende måter ved hjelp av mangfoldskompetanse (Jansen, Johannessen & Mørreaunet, 2020, s.36).

Jansen, Johannessen og Mørreaunet (2020) skriver også om hvordan interkulturell kompetanse handler om kommunikative ferdigheter og å kunne samhandle med mennesker som har en annen kulturell bakgrunn (Jansen, Johannessen & Mørreaunet, 2020, s.51).

Personer som til større grad bruker dette tilbudet er foreldre som er i permisjon eller foreldre som ennå ikke har rett til ordinær barnehageplass (Jansen, Johannessen & Mørreaunet, 2020, s, 12) De som følger barna til barnehagen, om det er foreldre eller andre voksne, blir sett på som en del av bemanningen (Jansen, Johannessen & Mørreaunet, 2020, s, 12). Det betyr at de

har rett til å uttrykke meninger om hvordan barnehagen skal styres. Noe som blir drøftet videre i boken.

Funn: I boken får vi et innblikk i hvordan den åpne barnehagen brukes som en nettverksbygger for foreldre med ulik kulturell bakgrunn og etnisitet, og hvordan håndtere kulturforskjeller, noe som vil være relevant med tanke på bakgrunn for valg av problemstilling der vi ønsker å studere hvilken interkulturell kompetanse en pedagog bør ha i møte med mennesker av ulik kulturell bakgrunn. Vi får også en begrepsavklaring på hva interkulturell kompetanse handler om.

Likeverdighet, fordommer og inkludering: interkulturell kompetanse i en pedagogisk sammenheng (2020) av Ursula Småland Goth (1961-) (forfatter), Bjørghild Kjelsvik (1960-) (forfatter)

I denne artikkelen som Goth og Kjelsvik (2020) skriver, blir det presentert hvordan fordommer, likeverd og inkludering blir ivaretatt i norske skoler. Det er ekstremt mange lærere som har fordommer mot minoriteter i klasserommet, og som ser på vanskeligheten av å samhandle med hjemmet når det er snakk om innvandrerbakgrunn. Artikkelen går også hardt ut mot det at en ikke bruker kunnskapen alle mennesker sitter med, men kun det etnisk norske har av kunnskap (Goth & Kjelsvik, 2020, s, 251). Samtidig vil norske skoler ikke lære andre språk, men kun bruke sitt morsmål i all undervisning og forvente at alle tilpasser seg.

Denne artikkelen tar for seg hvordan norske skoler fungerer nå, og forbedring som skjer ved lærerutdanningen i denne tid. Interkulturell pedagogikk er blitt et mye mer prioritert fag å undervise, samtidig som det vises tydelig at det er et stort behov for det (Goth & Kjelsvik, 2020, s,). I artikkelen konkluderes det med at interkulturell kompetanse bidrar med ulike verdier, holdninger og normer i en klasse og at den da vil få ulike syn og meninger. Det bidrar også med enorm læring for alle om sin egen og andres kultur (Goth & Kjelsvik, 2020, s, 262). Det vil si at det blir økt kunnskap for minoriteten og majoriteten i klassen, og en vil skape et felleskap sammen. Alle kan lære av hverandre og det vil føre til bedre interkulturell forståelse som vil være et positivt tilskudd for alle (Goth & Kjelsvik, 2020, s, 262).

Funn: I denne artikkelen kommer det til synet mange gode temaer for vår problemstilling, men det er tilknyttet skolen. Det vil si at denne artikkelen ikke er særlig relevant for vår

oppgave, som omhandler interkulturell og tverrkulturell kommunikasjon i barnehagen. Artikkelen tar for seg likeverd, inkludering og fordommer norske skoler bidrar med, noe som er ekstremt viktig. I og med at barnehage og skole er to forskjellige organisasjoner i Norge og har forskjellige læringsstrategier, vil ikke denne artikkelen være relevant.

Samfunnsfag for barnehagelærere (2020) av Olav Kasin og Sigurd Bergflødt

“Barnehagen er en samfunnsinstitusjon som har som oppgave å være der for barna” (Kasin & Bergflødt, 2020, s.31). I boken til Kasin og Bergflødt (2020) får vi et innblikk i sentrale problemstillinger i barnehagelæreryrket. Boken legger frem fagstoff knyttet til kunnskapsområdet samfunn, religion, livssyn og etikk og har temaer som kulturelt mangfold, sosial ulikhet, kjønn og likestilling. Noen spørsmål som blir belyst i boken er hva et individ er, hva et samfunn er og forbindelsen mellom et individ og et samfunn og hvorfor en barnehagelærer burde jobbe med spørsmål som dette. Boken går innom temaer som hvordan barn utvikler seg til individer med egen sosial og kulturell identitet og hvordan barn deltar og tilpasser seg i sosiale settinger (Kasin & Bergflødt, 2020, s.29). Boken presenterer også forskjellige måter å forstå samfunnet på med tanke på endringer i samfunnet som at det blir mer kulturelt, sosialt og religiøst sammensatt. Det presenteres også barnehagens betydning, knyttet til gjenspeiling av mangfold, arbeid for likestilling mellom kjønn, utjevning av sosiale forskjeller og fremming av barns rettighet (Kasin & Bergflødt, 2020, s.30).

Funn: Boken går innom temaer som hvordan barn utvikler seg til individer med egen sosial og kulturell identitet og her vil personalet i barnehagen trenge kompetanse for å støtte deres utvikling. Boken tar også for seg hvordan samfunnet blir mer kulturelt sammensatt og barnehagens rolle innenfor temaene. Som beskrevet i boken er mangfold ønskelig, men ikke alltid enkelt. Barnehagen må forholde seg til forskjeller i syn knyttet til verdier, identitet, kultur, tro og livssyn, noe som kan være vanskelig. Boken legger også vekt på hvordan barnehagen skal legge til rette for minoritets språklige og kulturelle bakgrunn (Kasin & Bergflødt, 2020, s.211).

Samtaler og språklæring: å lære norsk som andrespråk gjennom samtaler med ansatte i barnehagen (2020) av Torild Marie Olsen

Boken skrevet av Torild Marie Olsen (2020) er en bok som setter lys på viktigheten av gode samtaler med personalet og barn i barnehagen. Boken tar for seg hvordan en kan skape gode samtaler med barna og hva som er viktig med det. Ansatte i barnehagen er med på å delegere til barn hvilke språkkunnskaper de skal lære seg, og forme barn sin læring i språk (Olsen, 2020, s, 30). For ansatte i barnehagen er dette viktig kunnskap en må ha med seg, fordi vi er barna sine rollemodeller. Det er vi som lærer bort vår kunnskap til barna, og som er med å forme verdiene, holdningene og kunnskapen de vil ha med seg fra tidlig alder.

Barnehagen er et sted for barna og et sted de skal kunne lære og utvikle seg som individer. Det skal være store muligheter for å lære språk, og andrespråk skal være i en like stor grad. Det betyr at det skal bli sett på med like stor betydning, og skal være likt for alle barn i barnehagen. Et personell som bruker observasjon i ulike sammenhenger er viktig når en vil finne ut av barns språklige deltakelse i arbeidet med barnehagens språk (Olsen, 2020, s, 32).

For at barn skal få et varierende språk og god språklig utvikling i barnehagen, er det viktig at ansatte legger til rette for det i ulike situasjoner (Olsen, 2020, s, 146). Med det menes det at en kan utvikle språk i mange ulike situasjoner som utelek, på tur i skogen eller i påkledningssituasjon.

Funn: Boken legger frem gode eksempler på hvordan en kan legge til rette for språklæring i barnehagen, noe som kan bidra til å fremme interkulturell og tverrkulturell kompetanse. Det er fordi de som arbeider i barnehagen viser barna hvor viktig det er med språk, og i like stor grad tospråklige barn. Dette vil bidra til å utvikle kunnskap om kulturer og mangfold, og en setter lys på i hverdagen at vi er forskjellige og har ulike behov for læring. Det er ekstremt viktig å belyse dette i tidlig alder, og ha et personale i barnehagen som har god kunnskap og som har dette som er viktig tema i barnehagen. Boken gir oss også gode eksempler på at en samtale med barnet kan være god kunnskap. Gjennom samtaler lærer barna mye og det er viktig å sette av tid til å snakke om været, hva en skal i dag og mer.

Samiske stemmer i barnehagen (2021) av Bente Fønnebø, Anne Lise Johnsen-Swart og Unni Jernberg (red.)

Boken skrevet Fønnebø, Johnsen-Swart & Jernberg (2021) er en fagbok som retter fokuset mot å ivareta urfolks rettigheter nedfelt i FNs barnekonvensjon. I boken møter du mange ulike mennesker med samisk kulturforståelse og perspektiv, og det vil være med på å utvikle ny kunnskap og refleksjoner omkring dannelse, medvirkning og bærekraftig utvikling. Boken formidler mer enn bare samisk kultur, den formidler også kulturell, språklig og pedagogisk tenkning i barnehagen. Kulturelt mangfold og kultursensitivitet som vil si å akseptere og respektere andres kultur er også viktige begreper denne boken tar for seg. Boken reflekterer kritisk for å ivareta forfatterne sine historier på etiske, anerkjennende og likeverdige grunnlag (Fønnebø, Johnsen-Swart & Jernberg, 2021, s, 14). Det vil være viktig for personalet å ha kulturforståelse, noe som handler om en teoretisk innsikt som vil hjelpe med å gjøre den enkelte i stand til å analysere problemstillinger i flerkulturelle og enkulturelle miljøer (Fønnebø, Johnsen-Swart & Jernberg, 2021, s, 67).

Funn: Selv om boken tar for seg andre ting som kulturell, språklig og pedagogisk tenkning i barnehagen, så handler boken i stor grad om samisk kulturforståelse og hvordan dette skal fremmes i barnehagen. I boken får vi ikke direkte innblikk i begrepene interkulturell kommunikasjon og kompetanse, men noe som kan være relevant er dette med viktigheten av at personalet har kulturforståelse og respekterer andres kulturer.

Språkarbeid i barnehagen (2021) av Margareth Sandvik

Boken skrevet av Sandvik (2021) handler om hvordan personalet kan legge til rette for språkarbeid i mange forskjellige hverdagssituasjoner, som foregår i barnehagen. Boken gir mange gode eksempler på når og hvordan språkarbeid kan utvikles for alle barn i barnehagen. Sandvik (2021) skriver at denne boken fremmer et sosiokulturelt syn på språk og læring (Sandvik, 2021, s, 18), noe som vil si at læring foregår i tilpassede forutsetninger for det enkelte barn. Boken bygger også på hvordan personalet sin tilnærming til språk og læring foregår i barnehagen. Rutinesituasjoner i barnehagehverdagen er med på å fremme gyldne øyeblikk i språklæringsprosessen og de uformelle samtalene med personalet (sandvik, 2021, s, 9). Boken er godt egnet for alle som skal arbeide eller arbeider i barnehagen og for de som behøver å se ulike situasjonen språklæringen kan foregå i.

Funn: Denne boken er relevant for vår problemstilling, fordi den går i dybden på ulike språklærings situasjoner. Boken gir eksempler på når språklæring kan foregå, som på tur, bleieskift, garderobesituasjon, måltid, lek og samlingsstund. Boken er godt tilknyttet barnehagen og språklæring for alle barn. Som det står i boken er barna avhengig av et personal som legger til rette for at gode samtaler blir brukt aktivt gjennom dagen. Personalet må involvere og invitere barna til samtaler som kan bli til læring for barnet, og støtter barna til å bruke og utvikle språket sitt. Boken går ikke så mye inn på interkulturell kommunikasjon i barnehagen, men den presenterer ulike måter en kan bruke samtaler med barn som har ulik kulturell bakgrunn..

Barnehagedidaktikk: en dynamisk og flerfaglig tilnærming (2022) av Stig Broström, Tove Lafton og Mari-Ann Letnes (red.)

Boken om barnehagedidaktikk handler om at man skal ha en dynamisk og mangfoldig tilnærming til didaktisk tenkning og hvordan man som pedagog kan planlegge virksomheten ut fra en flerfaglig tilnærming. Boken starter med å gi leserne en forståelse over allmenn didaktikk og fagdidaktikk. Allmenn didaktikk handler om begreper og teorier for planlegging, gjennomføring og vurdering av den pedagogiske virksomheten og fagdidaktikk er refleksjoner som knyttes til hvordan fag kan læres, undervises og utvikles (Broström, Lafton & Letnes, 2022, s. 13). Boken tar godt for seg begrepet didaktikk og hvordan dette handler om å lære fra seg, undervise eller klargjøre. Didaktikk blir gjerne forstått som undervisning eller overføring av kunnskap, noe som kanskje ikke er så aktuelt i en barnehagesammenheng, hvor vi i barnehagen ikke underviser direkte fag, men heller knytter fagene inn i det pedagogiske arbeidet (Broström, Lafton & Letnes, 2022, s. 16). I boken tar kapitelforfatter Margareth Sandvik for seg språkdidaktikk i den flerspråklige barnehagen og hvordan pedagogen kan arbeide didaktisk med språk og høyne kvaliteten på språkmiljøet gjennom at pedagogen arbeider didaktisk med dette (Broström, Lafton & Letnes, 2022, s. 131). I kapitlet til Margareth Sandvik får vi også en forståelse over hvordan kjennetegn ved et inkluderende språkmiljø er å ha positive holdninger og kunnskap om minoritetsbarns flerspråklighet, hvordan legge til rette for språklig deltakelse og tilgang til flerspråklig materiell (Broström, Lafton & Letnes, 2022, s. 143). Boken tar også for seg litt om den flerkulturelle barnehagen og flerfaglig pedagogisk arbeid i barnehagen. Her skriver kapitelforfatter Øystein Brekke hvordan det å arbeide med fagene religion, livssyn og etikk i

barnehagen vil gi muligheter til å formidle kunnskap om identitet, tradisjoner og kulturer (Broström, Lafton & Letnes, 2022, s. 193).

Funn: Gjennom arbeidet med denne boken fant vi ikke mye som direkte knytter inn interkulturell kommunikasjon og kompetanse i boken, men noe som kan være relevant er hvordan pedagogens arbeid med fag som religion, livssyn og etikk knyttes inn i det didaktiske arbeidet. Her punkterer kapittelforfatter Øystein Brekke om viktigheten av at barnehagelæreren har kunnskaper om religion og livssyn og hvordan dette kan være viktige referansepunkt for barn og dere hjemmemiljø (Broström, Lafton & Letnes, 2022, s. 190). Vi får ikke noe spesifikt om det vi leter etter, men noe som kan være interessant opp mot vår problemstilling er hvordan pedagogens arbeid med de ulike fagene nevnt knyttes i det pedagogiske arbeidet.

5.0 Diskusjon

I dette kapitlet vil vi diskutere hvilken kompetanse en pedagog trenger for å skape en god interkulturell kommunikasjon og hva den norske faglitteraturen sier om interkulturell kompetanse og kommunikasjon i barnehagen. I det forrige kapitlet resultat, gikk vi systematisk gjennom de ulike bøkene og artiklene vi har funnet gjennom vårt litteratursøk. I dette kapitlet vil vi etter det diskutere de forskjellige funnene fra resultatkapitlet.

5.1 Kultur og mangfold

Som vi var inne på i den teoretiske delen av oppgaven har globaliseringsprosesser gjort samfunnet mer mangfoldig. Mangfold vil si at befolkningen består av ulike mennesker med forskjellige språklige, kulturelle og religiøse bakgrunner (Gjervan, Andersen & Bleka, 2018, s, 9), noe som vil være relevant å ha kompetanse om som barnehagelærer. I barnehagen møter du ulike barn, foresatte og personal som har ulik kulturell bakgrunn og det mener vi personalet i barnehagen bør ha forståelse og kunnskap om. Manglende faglitteratur kan være en betydning for manglende kunnskap i barnehagen blant personalet? Som det blir presisert i Rammeplan for barnehagen (2017) og presentert tidligere i oppgaven skal personalet berike barna med interesser og respekt for hverandre og for mennesker som har ulik kulturell, religiøs eller livssynsmessig tilhørighet (Kunnskapsdepartementet, 2017, s, 55). Som nevnt flere ganger er samfunnet blitt mer mangfoldig som følge av globaliseringsprosesser (Gjervan, Andersen & Bleka, 2018, s. 9). Som følge av dette kan det tenkes at personalet i barnehagen burde ha kompetanse om mangfold? Jansen, Johannessen og Mørreaunet (2020) skriver om hvordan mangfoldskompetanse handler om hvordan vi kan håndtere kulturforskjeller på produktive og inkluderende måter (Jansen, Johannessen & Mørreaunet, 2020, s. 36).

Gjennom arbeidet i litteraturstudie vårt så vi at temaer som kultur og mangfold går igjen i flere av bøkene og artiklene. Dette er og temaer som vi har knyttet inn i den teoretiske delen av oppgaven vår, ettersom vi har forstått har kultur og mangfold stor tilknytning til interkulturell kompetanse og kommunikasjon. For en bedre forståelse av interkulturell kompetanse er det nødvendig med en forståelse av begrepet kultur (Dypedahl & Bøhn, 2017, s.52). Med tanke på dette har vi derfor valgt å ta med kultur og mangfold som to viktige

punkt i oppgaven. Som vi har skrevet i den teoretiske delen har vi funnet to ulike definisjoner på begrepet kultur.

Den kjente antropologen Edward Tylor (1871) forklarer kultur som viten, trosoppfatninger, kunst, moral, jus, skikker og andre ferdigheter og vaner et menneske har tilegnet seg som et medlem av et samfunn (Dypedahl & Bøhn, 2017, s.53). Men er det virkelig slik at denne definisjonen på kulturbegrepet skrevet for mange år siden er like relevant i dagens samfunn? Eller kan det også forstås på denne måten hentet fra boken til Kasin og Bergflødt (2020) hvor vi finner en litt nyere definisjon på begrepet kultur som kommer fra antropologen Thomas Hylland Eriksen hvor kultur er “det som gjør kommunikasjon mulig” (Eriksen, 2001, s.60) (Kasin & Bergflødt, 2020, s.175). Dette er to ulike måter og se begrepet kultur på og tilknyttet barnehagen vil det kanskje være gunstig og ha en forståelse for begge definisjonene. Vi kan kanskje si at begge begrepsavklaringene forteller oss at kultur handler om samfunnets virksomhet og hvordan et menneske tilhører et samfunn?

I boken Samiske stemmer i barnehagen skrevet av Fønnebø, Johnsen-Swart & Jernberg (red.) (2021) blir det presentert viktigheten av å ha kulturforståelse og respekten en har for andre kulturer. Dersom vi har denne kulturforståelsen og respekten for en annen kultur vil dette da påvirke den interkulturelle kommunikasjonen? Som nevnt i resultatkapittelet er kanskje ikke boken den mest relevante for vår problemstilling men kulturforståelse og respekt vil være et viktig grunnlag når en diskuterer begrepene interkulturell kommunikasjon og kompetanse. I artikkelen Goth og Kjølsvik (2020) skriver blir det presentert mye nyttig i forhold til inkludering i skolen, og hvordan en kan legge til rette for mangfold og kultur. Som vi har nevnt tidligere ble det for stort for denne oppgaven å ta med relevant skole i vår oppgave, men barnehagen kunne brukt artikkelen til å utvikle en større forståelse for inkludering. Som vi skrev i sammendraget av artikkelen vil bedre interkulturell forståelse føre til at det blir et positivt tilskudd for alle, hvis alle kan lære av hverandre (Goth & Kjølsvik, 2020, s, 262). Selv om denne artikkelen er skrevet for skole og arbeidet i skolen, vil uansett alle kunne lære av hverandre, som vil være med på å utvikle den interkulturelle forståelsen vi mennesker har som er ulik.

5.2 Interkulturell kompetanse og kommunikasjon

I vårt teoretiske kapittel gjorde vi rede for hva begrepene interkulturell, tverrkulturell kompetanse og kommunikasjon er. Begrepene går mye inn i hverandre, og kan være

vanskelig å skille. Forfatterne har forskjellige begrepsavklaringer, men begrepsavklaringene kan bli forstått på en ganske lik måte. Interkulturell kompetanse handler om, ifølge Dahl (2017) at kunnskapen om et flerkulturelt samfunn vil gjøre det enklere å kommunisere med alle mennesker og vite hvordan en skal te seg i ulike situasjoner (Dahl, 2017, s, 14).

For at den interkulturelle kommunikasjonen skal være bra og passende i ulike situasjoner, må en ha en form for interkulturell kompetanse. Dahl (2017) mener at interkulturell kommunikasjon er kommunikasjon som foregår mellom mennesker med ulik kulturell bakgrunn (Dahl, 2017, s, 77). En annen mulig forklaring kan være fra Bergersen (2017) som mener at interkulturell kommunikasjon er en måte og beskrive når mennesker med ulik kulturell bakgrunn kommuniserer (Bergersen, 2017, s, 165). Forskjellen slik vi forstår disse to begrepsavklaringene er at Dahl (2017) mener at interkulturell kommunikasjon er kommunikasjonen mellom ulike kulturelle mennesker, men slik vi forstår Bergersen (2017) er det måten og beskrive hvordan ulike kulturelle mennesker kommuniserer. Dahl (2017) legger kanskje mer vekt på kommunikasjonsdelen, mens Bergersen (2017) undersøker mer hvordan mennesker kommuniserer. Alle mennesker er forskjellige og for noen er selve kommunikasjonen viktig, men for andre er det måten en kommuniserer på. Altså at en tenker mer på hvordan en bruker kroppsspråket og hvilke ord en bruker til riktig anledning.

Andre funn i arbeidet med vår litteraturstudie, er dette med språkarbeid i barnehagen og flerspråklige barnehager. I boken til Kibsgaard (2018) får vi et innblikk i veier til språk, som også er tittelen på boken. Kibsgaard (2018) tar for seg hvordan en kan legge til rette for språklæring i barnehagen og hvordan presentere kultur og mangfold i læringsaktivitetene. Slik vi ser det har kommunikasjon og språk stor tilknytning til hverandre og stor tilknytning til den interkulturelle kommunikasjonen. I Olsen (2020) får vi også et innblikk i hvordan legge til rette for språklæring, noe som vi tenker kan bidra til å fremme interkulturell og tverrkulturell kompetanse i hverdagslige situasjoner. Dette tenker vi fordi ved å arbeide med språk og flerspråklige barn og viktigheten rundt dette, vil bidra til å utvikle kunnskap om kultur og mangfold. I arbeidet med språk går også Sandvik (2021) inn på temaet om hvordan arbeide med språkarbeid i barnehagen. Her får vi et innblikk i små eller store hverdagslige situasjoner som språklæring foregår. Vil det å arbeide med språk og fremming av språklige aktiviteter vil være med på å forbedre den interkulturelle kommunikasjonen selv om det ikke presiseres i boken?

5.3 Pedagogens kompetanse om interkulturell kompetanse og kommunikasjon

Med tanke på problemstillingen vår som omhandler interkulturell kommunikasjon og kompetanse og dens bruk i barnehagen, vil vi si at vi har funnet lite av temaene knyttet til barnehagen. Gjennom arbeidet med tidligere forskning på feltet har vi funnet mye om temaene, men mangler den generelle tilknytningen til barnehagen. Selv om det ikke står mye i tidligere forskning om temaene og dens bruk i barnehagen, har vi selv prøvd å knytte det inn i barnehagen. Gjennom vår praksis i Zambia har vi erfart i praksis viktigheten av at en barnehagelærer bør ha kompetanse om interkulturell kompetanse og kommunikasjon. Vi undrer oss over om det ikke finnes mer litteratur om temaene i tidligere forskning? Kan det være slik at tema vårt er nytt og mer relevant i dagens samfunn nå?

Et funn i boken til Kibsgaard og Kanstad (2015) er at personalets kompetanse i flerkulturelle barnegrupper er avgjørende. De holdningene og verdiene et personell har erfaringer fra er avgjørende for hvilken kompetanse og kunnskap personalet overfører til barna. Slik vi ser det vil det være viktig for personalet å ha kunnskaper om hvordan barna leker og er deltakende i ulike former for samspill i barnehagen. Ved at personalet tilegner seg kompetanse og kunnskaper om flerkulturelle barn vil dette gjøre det lettere for personalet i den interkulturelle kommunikasjonen? I sammenheng med det som Kibsgaard og Kanstad (2015) skriver i deres bok kan vi se på boken til Jæger og Torgersen (2016) som også skriver om flerkulturelle barnehager. I denne boken gis det eksempler på hvordan barn trenger bekreftelse på tilhørighet og trygghet i barnehagen som vi igjen kan knytte til personalets kompetanse om flerkulturelle barnegrupper. Ved å støtte barnet gjennom å fremme tilhørighet og trygghet i barnehagen kan vi for eksempel se på boken til Bergersen (2017). Boken til Bergersen (2017) tar for seg bevisstheten om egen kulturelle bakgrunn og væremåten i møte med andre. Som barnehagelærer vil det være ideelt med kunnskaper om hvordan fremme egen kulturell bakgrunn og barnas væremåte i møte med andre slik at barn og foreldre vil kjenne på tilhørighet og trygghet gjennom barnehagen. Bergersen (2017) legger vekt på at dersom for eksempel personalet i barnehagen kan lære bort egen kultur, samtidig som en får innblikk og lærer fra andre kulturer, vil dette være med på en form for brobygging og utvikle en global forståelse. Vi kan se en sammenheng i rapporten til Gudjonsdottir og Johannessen (2018) hvor de her har gjennomført et kompetanseløft for åpne barnehager. I dette prosjektet hadde de i tredje fagsamling fokus på språklig og kulturelt mangfold som nevnt i vårt

resultatkapittel. Her ble det fokus på mangfoldsbegrepet og mangfoldskompetanse for personalet i barnehagen. Selv om vi ikke har funnet noe litteratur innenfor dette, så undrer vi oss over om det har oppstått et slikt kompetanseløft i alle barnehager og ikke bare åpne barnehager. Ved et slikt kompetanseløft for ansatte i barnehagen og med et større fokus på kultur og mangfold, tror vi at dette vil hjelpe å få frem begrepene interkulturell kompetanse og kommunikasjon i barnehagen.

I boken Broström, Lafton og Letnes (2022) har skrevet kommer det frem viktigheten av hvordan du som pedagogisk leder arbeider med religion, etikk og livssyn i det pedagogiske arbeidet i barnehagen, for å fremme barn og dere hjemmemiljø (Broström, Lafton & Letnes, 2022, s. 190). Det vi har tanker om etter å ha lest denne boken er at det står på hvordan den pedagogiske lederen utfører arbeidet med forståelse for ulike religioner, etikk og livssyn og hvordan barnet selv kan få en utvikling innenfor temaet om seg selv og andre. Det vil si at for at en pedagogisk leder skal kunne lære bort noe om et slikt tema, må en selv ha kunnskap og forståelse. Det skriver også Kapittelforfatter Øystein Brekke i boken om hvordan det å arbeide med fagene religion, livssyn og etikk i barnehagen vil gi muligheter til å formidle kunnskap om identitet, tradisjoner og kulturer (Broström, Lafton & Letnes, 2022, s. 193).

5.4 Konklusjon

I arbeidet med litteraturstudie vårt har vi forsøkt å finne teori som omhandler interkulturell kompetanse og interkulturell kommunikasjon og dens bruk i barnehagen. Vårt funn opp mot dette er at det er ganske lite forskning på begrepene tilknyttet barnehagen og vi undrer oss på om dette er noe som burde komme mer frem i lyset. Er det slik at faglitteraturen ikke er omfattende nok rundt tema? Det at det finnes lite litteratur om interkulturell kompetanse kan tyde på at det gjerne er lite kunnskap om temaet. Videre vil det bli relevant å undersøke om økt kunnskap rundt de kulturelle forskjellene i barnehagen kunne vært med å bidratt til et mindre gap mellom majoritets og minoritetsgrupper.

Selv om vi påstår at det finnes lite litteratur om interkulturell kompetanse og interkulturell kommunikasjon i barnehagen kan vi også være kritiske til valg av metode. Hvis vi skal konkludere de metodologiske utfordringene kan vi være kritiske til om vi har sortert utvalget av treff gjennom litteratursøk vårt etter hva som er relevant for barnehagen. Bøker eller artikler som vi har sortert under andre kategorier (se vedlegg) kunne også vært relevante, men

noe som ville blitt for stort for denne studien. Dersom vi eksempelvis hadde valgt å se på litteratur utenfor Norge, som nevnt i de metodologiske utfordringene, kunne det kanskje vært noe som var relevant for denne studien, men noe som ville blitt for omfattende og for stort for denne studien.

Dersom vi skal konkludere med våre viktigste funn gjennom arbeidet med litteraturstudie, vil vi si vi har fått en dypere forståelse av hvordan kultur, mangfold og språkutvikling kan tilknyttes til interkulturell kompetanse og kommunikasjon. Her tenker vi eksempelvis til det som Dypedahl og Bøhn (2017) skriver om hvordan vi kan få en bedre forståelse for interkulturell kompetanse, som vil være nødvendig med en forståelse for begrepet kultur (Dypedahl & Bøhn, 2017, s.52). Nevnt i den teoretiske delen av oppgaven beskriver Bergersen (2017) kultur som de verdier, normer og førforståelser som deles (Bergersen, 2017, s. 15). Dersom vi for eksempel får en forståelse for kulturbegrepet og kunnskaper om mennesker som har ulik kulturell bakgrunn kan dette kanskje bidra til en større forståelse for interkulturell kompetanse og hvordan arbeide med interkulturell kommunikasjon i barnehagen? Selv om vi ikke har funnet noe konkret om interkulturell kompetanse og interkulturell kommunikasjon i barnehagen, undrer vi oss over om en form for mangfoldskompetanse for personalet i barnehagen vil bidra til en større forståelse for begrepene? Bergersen (2017) legger til at dersom man skal lykkes som en kulturell brobygger og i arbeid med mangfold kreves bevisstgjøring av personalets verdier, normer og førforståelse gjennom dialog (Bergersen, 2017, s. 31). Vi har også valgt å se på språkutvikling som et av våre viktige funn hvor Kibsgaard (2018) legger til hvordan en kan fremme kultur og mangfold gjennom språklæringsaktivitetene og som tidligere nevnt ser vi en stor sammenheng mellom kommunikasjon og språk sammen med interkulturell kommunikasjon. Vil for eksempel det å arbeide med språk og flerspråklige barn og viktigheten rundt dette bidra til å utvikle mer kunnskap om kultur og mangfold som videre kan føre til en økt forståelse for interkulturell kompetanse og kommunikasjon? Dette er et spørsmål som kunne vært interessant og undersøkt videre på og noe som vi kan ta med oss ut i arbeidslivet.

6.0 Avslutning

Gjennom arbeidet med denne bacheloroppgaven ønsket vi å undersøke hvordan interkulturell kompetanse og interkulturell kommunikasjon knyttes inn i barnehagehverdagen. Temaene er valgt på bakgrunn av at vi ønsket en økt forståelse for hvordan man kommuniserer med mennesker som har ulik kulturell bakgrunn og hvordan vi som fremtidige pedagoger kan arbeide med temaene i barnehagen. Dette er noen av refleksjonene vi gjorde for oss innledningsvis og har etter dette prøvd å belyse følgende problemstilling:

“Hva sier norsk faglitteratur om interkulturell kompetanse og interkulturell kommunikasjon og dens bruk i barnehagen?”

Forskningen som er valgt ut gjennom dette litteraturstudiet har gitt oss en økt forståelse for interkulturell kompetanse og interkulturell kommunikasjon, men vi undrer oss over dens bruk i barnehagen og om faglitteraturen er omfattende nok. Videre vil det bli interessant å undersøke begrepens plass i barnehagehverdagen og pedagogens kompetanse i forhold til den interkulturelle kommunikasjonen. Videre er vi også nysgjerrige på om det å arbeide med språk og flerspråklige barn og viktigheten rundt dette kan bidra til å utvikle mer kunnskap om kultur og mangfold som kan føre til en økt forståelse for interkulturell kompetanse og kommunikasjon? Vi undrer oss også over om det vil bli relevant å undersøke om økt kunnskap rundt de kulturelle forskjellene i barnehagen kunne vært med å bidra til et mindre gap mellom majoritets og minoritetsgrupper? Som nevnt i diskusjonsdelen undrer vi oss over om en form for mangfoldskompetanse for personalet i barnehagen vil bidra til en større forståelse for begrepene om interkulturell kompetanse og interkulturell kommunikasjon, ettersom vi ikke har funnet noe konkret om begrepene og dens bruk i barnehagen?

Dette er problemstillinger som vi har kommet over gjennom arbeidet med denne oppgaven og spørsmål som vi muligens kan undersøke videre på. Hvordan kan vi som fremtidige pedagogiske ledere ta dette med inn i barnehagen og fortsette arbeidet med interkulturell kompetanse og interkulturell kommunikasjon og dens bruk i barnehagen?

7.0 Litteraturliste

- Bergersen , A. (2017). *Global forståelse*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Bergsland, M., & Jæger , H. (2015). *Bacheloroppgaven i barnehagelærer- utdanningen* (1. utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Broström, S., Lafton , T., & Letnes, M.-A. (2022). *Barnehagedidaktikk : en dynamisk og flerfaglig tilnærming* (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Dahl, Ø. (2017). *Møter mellom mennesker - innføring i interkulturell kommunikasjon* (2. utg.). Oslo: Gyldendahl Akademisk.
- Dalland, O. (2021). *Metode og oppgaveskriving*. Gyldendal.
- Dypedahl, M., & Bøhn, H. (2018). *Veien til interkulturell kompetanse* (2. utg.). Fagbokforlaget.
- Fønnebø, B., Johnsen-Swart, A. L., & Jernberg, U. (2021). *Samiske stemmer i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Gjervan, M., Andersen, C. E., & Bleka, M. (2012). *Se mangfold*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Goth, U. S., & Kjelsvik, B. (2020, Juni 4). *Likeverdighet, fordommer og inkludering : interkulturell kompetanse i en pedagogisk sammenheng*. Hentet fra <file:///C:/Users/Administrator/Downloads/simon,+Artikkel+9.pdf>
- Gudjonsdottir, H. O., & Johannessen, Ø. L. (2018, August). *Kompetanseløft for åpne barnehager (KOMÅP) : sluttrapport* . Hentet fra <https://vid.brage.unit.no/vid-xmlui/bitstream/handle/11250/2564434/SIK-rapport%202018-1%20-%20KOM%20C3%85P.pdf?sequence=1&isAllowed=y#:~:text=Kompetansel%C3%B8ftet%20skulle%20v%C3%A6re%20for%20alle,og%20kollegafellesskapet%20hele%20arbeids%C3%A5ret%202017>.

- Jansen, K. E., Johannessen, Ø. L., & Mørreaunet, S. (2020). *Den åpne barnehagen : et mangfoldig møtested* . Bergen: Fagbokforlaget.
- Jæger, H., & Torgersen , J. (2021). *Barnekultur* (1. utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Kasin, O., & Bergflødt, S. (2020). *Samfunnsfag for barnehagelærere* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Kibsgaard, S. (2018). *Veier til språk: i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Kibsgaard, S., & Kanstad, M. (2015). *Lek og samspill i et mangfoldsperspektiv* (1. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Olsen, T. M. (2020). *Samtaler og språklæring* (1. utg.). Oslo: Gyldendal.
- Persson, M. (2021). *Hvordan skrive en litteraturgjennomgang?* Oslo: Universitetsforlaget.
- Rammeplan for barnehagen*. (2017). Hentet fra Utdanningsdirektoratet:
<https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>
- Rienecker, L., & Jørgensen, P. (2021). *Den gode oppgaven* (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Sandvik, M. (2021). *Språkarbeid i barnehagen* (1. utg.). Oslo: Cappelen Damm.

Vedlegg 1

<file:///C:/Users/Administrator/Documents/BACHELOR/Vedlegg%201.pdf>